

ΟΜΑΔΑ Α

A.1.α	A.1.β	A.1.γ	A.1.δ	A.1.ε	A.2	A.3
Λάθος	Σωστό	Λάθος	Λάθος	Σωστό	γ	δ

ΟΜΑΔΑ Β

B.1 Ας μελετήσουμε μια περίπτωση αύξησης του εισοδήματος και αύξησης της τιμής ενός κανονικού αγαθού. Το διάγραμμα δείχνει την καμπύλη ζήτησης D_1 , του αγαθού. Αν στην τιμή P_1 η ζητούμενη ποσότητα

είναι Q_1 ο συνδυασμός αυτός αντιστοιχεί στο σημείο Α της καμπύλης D_1 . Η αύξηση της τιμής σε P_2 θα μειώσει τη ζητούμενη ποσότητα σε Q_2 . Έχουμε μια μετακίνηση από το σημείο Α προς το σημείο Β πάνω στην ίδια καμπύλη D_1 . Αν τώρα αυξηθεί το εισόδημα των καταναλωτών, θα αυξηθεί και η ζήτησή τους για το αγαθό. Θα έχουμε μετατόπιση ολόκληρης της καμπύλης ζήτησης προς τα δεξιά, από τη θέση D_1 στη θέση D_2 . Έτσι στην ίδια τιμή P_2 η ζητούμενη ποσότητα αυξάνεται από Q_2 σε Q_3 . Έχουμε, δηλαδή, μετακίνηση από το σημείο Β της D_1 προς το σημείο Γ της D_2 . Παρατηρούμε ότι η τελικά ζητούμενη ποσότητα Q_3 , μπορεί να είναι μεγαλύτερη, μικρότερη ή και ίση από την αρχική Q_1 .

ΟΜΑΔΑ Γ

Γ.1 Γνωρίζουμε ότι το Μέσο Προϊόν της εργασίας υπολογίζεται μέσω του τύπου: $AP_L = \frac{Q}{L}$, όπου Q : οι παραγόμενες μονάδες προϊόντος και όπου L : ο αριθμός των εργατών. Συνεπώς ισχύει ότι:

- $AP_1 = \frac{Q_1}{L_1} \Leftrightarrow 25 = \frac{Q_1}{1} \Leftrightarrow Q_1 = 25$ μονάδες προϊόντος.
- $AP_2 = \frac{Q_2}{L_2} \Leftrightarrow 30 = \frac{Q_2}{2} \Leftrightarrow Q_2 = 60$ μονάδες προϊόντος.
- $AP_3 = \frac{Q_3}{L_3} \Leftrightarrow 35 = \frac{Q_3}{3} \Leftrightarrow Q_3 = 105$ μονάδες προϊόντος.
- $AP_4 = \frac{Q_4}{L_4} \Leftrightarrow 40 = \frac{Q_4}{4} \Leftrightarrow Q_4 = 160$ μονάδες προϊόντος.
- $AP_5 = \frac{Q_5}{L_5} \Leftrightarrow 40 = \frac{Q_5}{5} \Leftrightarrow Q_5 = 200$ μονάδες προϊόντος.
- $AP_6 = \frac{Q_6}{L_6} \Leftrightarrow 35 = \frac{Q_6}{6} \Leftrightarrow Q_6 = 210$ μονάδες προϊόντος.

Όταν μεταβλητοί συντελεστές είναι η εργασία και οι πρώτες ύλες τότε το μεταβλητό κόστος υπολογίζεται μέσω του τύπου: $VC = w \cdot L + c \cdot Q$. Όπου **w**: ο εργατικός μισθός κάθε εργάτη και όπου **c**: το κόστος της πρώτης ύλης που απαιτείται για να παραχθεί μία μονάδα προϊόντος. Συνεπώς, θα υπολογίσουμε σε κάθε επίπεδο εργασίας το μεταβλητό κόστος ως εξής:

- $VC_0 = w \cdot L_0 + c \cdot Q_0 = 0$ χρηματικές μονάδες.
- $VC_1 = w \cdot L_1 + c \cdot Q_1 = 50 \cdot 1 + 10 \cdot 25 = 300$ χρηματικές μονάδες.
- $VC_2 = w \cdot L_2 + c \cdot Q_2 = 50 \cdot 2 + 10 \cdot 60 = 700$ χρηματικές μονάδες.
- $VC_3 = w \cdot L_3 + c \cdot Q_3 = 50 \cdot 3 + 10 \cdot 105 = 1200$ χρηματικές μονάδες.
- $VC_4 = w \cdot L_4 + c \cdot Q_4 = 50 \cdot 4 + 10 \cdot 160 = 1800$ χρηματικές μονάδες.
- $VC_5 = w \cdot L_5 + c \cdot Q_5 = 50 \cdot 5 + 10 \cdot 200 = 2250$ χρηματικές μονάδες.
- $VC_6 = w \cdot L_6 + c \cdot Q_6 = 50 \cdot 6 + 10 \cdot 210 = 2400$ χρηματικές μονάδες.

Γ.2 Προκειμένου να βρούμε σε ποιο επίπεδο εργασίας εμφανίζεται ο Νόμος της Φθίνουσας Απόδοσης, θα πρέπει να υπολογίσουμε το Οριακό Προϊόν της εργασίας, μέσω του τύπου: $MP = \frac{\Delta Q}{\Delta L}$

- $MP_1 = \frac{Q_1 - Q_0}{L_1 - L_0} = \frac{25}{1} = 25$ μονάδες προϊόντος.
- $MP_2 = \frac{Q_2 - Q_1}{L_2 - L_1} = \frac{60 - 25}{1} = 35$ μονάδες προϊόντος.
- $MP_3 = \frac{Q_3 - Q_2}{L_3 - L_2} = \frac{105 - 60}{1} = 45$ μονάδες προϊόντος.
- $MP_4 = \frac{Q_4 - Q_3}{L_4 - L_3} = \frac{160 - 105}{1} = 55$ μονάδες προϊόντος.
- $MP_5 = \frac{Q_5 - Q_4}{L_5 - L_4} = \frac{200 - 160}{1} = 40$ μονάδες προϊόντος.
- $MP_6 = \frac{Q_6 - Q_5}{L_6 - L_5} = \frac{210 - 200}{1} = 10$ μονάδες προϊόντος.

Τα παραπάνω δεδομένα περιγράφονται συγκεντρωτικά στο παρακάτω πίνακα:

L	Q	AP	MP	VC
0	0	–	–	0
1	25	25	25	300
2	60	30	35	700
3	105	35	45	1200
4	160	40	55	1800
5	200	40	40	2250
6	210	35	10	2400

Ο νόμος ισχύει γιατί η επιχείρηση λειτουργεί στη βραχυχρόνια περίοδο και παρατηρούμε ότι στην αρχή κάθε αύξηση του μεταβλητού συντελεστή, δίνει ολοένα και μεγαλύτερες αυξήσεις στο συνολικό προϊόν. Πέρα όμως από τον 4^ο εργάτη – δηλαδή με την προσθήκη του 5^{ου} – κάθε αύξηση του μεταβλητού συντελεστή δίνει ολοένα και μικρότερες αυξήσεις στο συνολικό προϊόν, δηλαδή το οριακό προϊόν της εργασίας αρχίζει να μειώνεται.

Γ.3 Το μόνο κόστος που μία επιχείρηση μπορεί να μειώσει, είναι το μεταβλητό. Όταν η επιχείρηση παράγει 210 μονάδες, το μεταβλητό κόστος είναι 2400 χρ. μονάδες. Αυτό σημαίνει ότι, όταν θα μειωθεί το κόστος κατά 240 χρηματικές μονάδες θα διαμορφωθεί σε $2400 - 240 = 2160$ χρηματικές μονάδες. Το κόστος αυτό βρίσκεται στο διάστημα μεταξύ $160 - 200$ μονάδων προϊόντος όπου το $MC = 11,25$ χρηματικές μονάδες.

$$MC = \frac{\Delta VC}{\Delta Q} = \frac{2250 - 1800}{200 - 160} = 11,25 \text{ χρηματικές μονάδες}$$

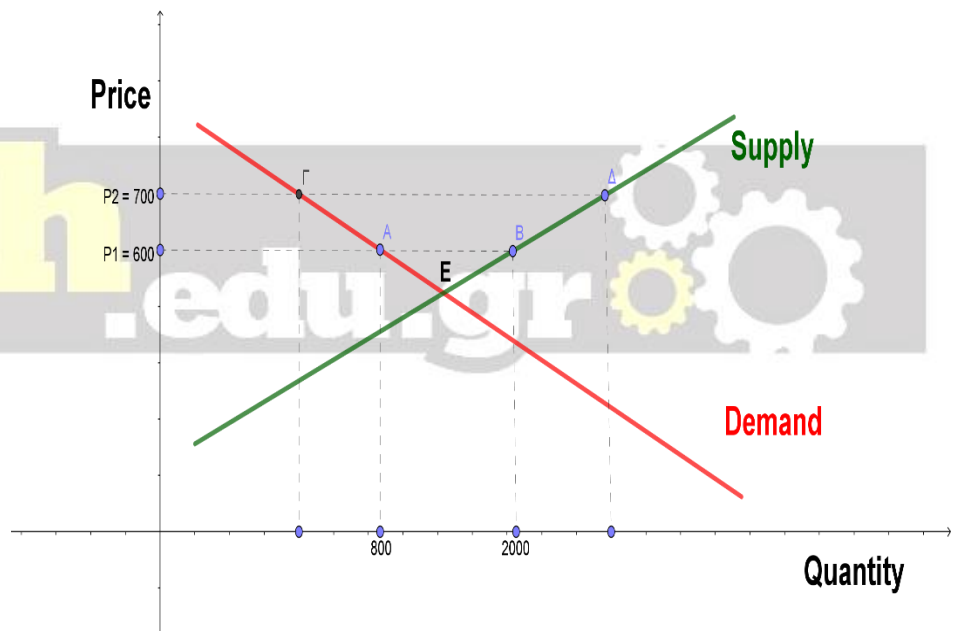
Q	VC	MC
160	1800	
X	2160	11,25
200	2250	

$$11,25 = \frac{2250 - 2160}{200 - X} \Leftrightarrow X = 192 \text{ μονάδες προϊόντος}$$

Δηλαδή, η επιχείρηση πρέπει να μειώσει την παραγωγή της κατά $210 - 192 = 18$ μονάδες προϊόντος.

ΟΜΑΔΑ Δ

Δ.1 Από την εκφώνηση κατανοούμε ότι στην τιμή των 600 χρηματικών μονάδων δημιουργείται έλλειμμα ποσοτήτων γιατί $Q_D = 800 < Q_S = 2000$. Συνεπώς, η τιμή των 600 χρηματικών μονάδων θα βρίσκεται πάνω από το σημείο ισορροπίας των καμπυλών ζήτησης και προσφοράς. Επίσης γνωρίζουμε ότι οι καμπύλες ζήτησης και προσφοράς είναι γραμμικές $Q_D = \alpha + \beta \cdot P$ & $Q_S = \gamma + \delta \cdot P$

$$E_{D(A \rightarrow \Gamma)} = \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} \cdot \frac{P_1}{Q_1} \Leftrightarrow -1,5 = \beta \cdot \frac{600}{800} \Leftrightarrow \beta = -2.$$

Με αντικατάσταση των συντεταγμένων του σημείου A: $800 = \alpha - 2 \cdot 600 \Leftrightarrow \alpha = 2000$.

Συνεπώς, η εξίσωση ζήτησης είναι: **$Q_D = 2000 - 2 \cdot P$**

$$E_{S(B \rightarrow \Delta)} = \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} \cdot \frac{P_1}{Q_1} \Leftrightarrow 1,2 = \delta \cdot \frac{600}{2000} \Leftrightarrow \delta = 4.$$

Με αντικατάσταση των συντεταγμένων του σημείου B: $2000 = \gamma + 4 \cdot 600 \Leftrightarrow \gamma = -400$.

Συνεπώς, η εξίσωση προσφοράς είναι: **$Q_S = -400 + 4 \cdot P$**

$$\Delta.2 \quad Q_D = Q_S \Leftrightarrow 2000 - 2 \cdot P = -400 + 4 \cdot P \Leftrightarrow P_0 = 400 \text{ χρηματικές μονάδες}$$

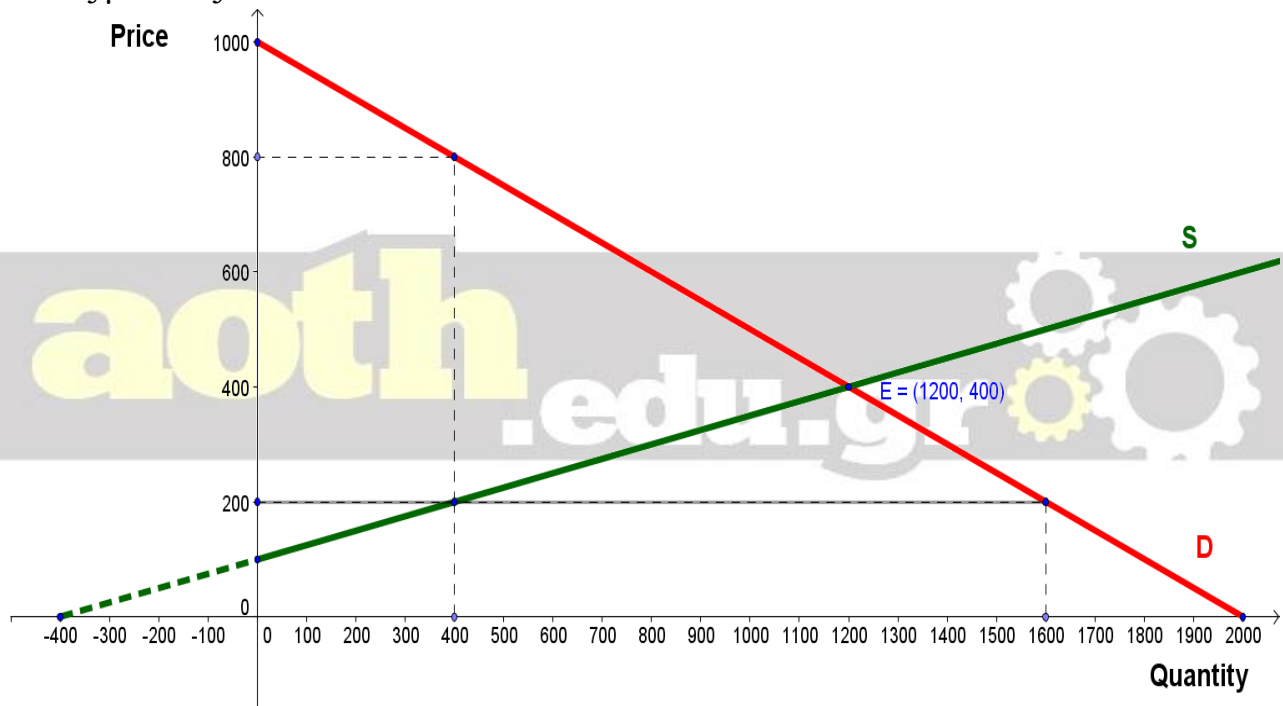
$$Q_0 = 2000 - 2 \cdot 400 = 1200 \text{ μονάδες προϊόντος}$$

$$\Delta.3 \quad \text{Για } P_A = 200 \text{ οι καταναλωτές ζητούν: } Q_{DA} = 2000 - 2 \cdot 200 = 1600 \text{ μονάδες προϊόντος.}$$

$$\text{Για } P_A = 200 \text{ οι παραγωγοί προσφέρουν: } Q_{SA} = -400 + 4 \cdot 200 = 400 \text{ μονάδες προϊόντος}$$

$$\text{Άρα το έλλειμμα ποσοτήτων είναι: } Q_{DA} - Q_{SA} = 1600 - 400 = 1200 \text{ μονάδες προϊόντος}$$

Την προσφερόμενη ποσότητα των 400 μονάδων προϊόντος, κάποιιο καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να την απορροφήσουν σε τιμή «μαύρης αγοράς». Συνεπώς, αντικαθιστούμε τη ποσότητα Q_{SA} στη συνάρτηση ζήτησης και λύνουμε ως προς P : $400 = 2000 - 2 \cdot P_M \Leftrightarrow P_M = 800$ χρηματικές μονάδες

$$\Delta.4 \quad \text{Για } P_1 = 200 \text{ η προσφερόμενη ποσότητα είναι: } Q_{S1} = -400 + 4 \cdot 200 = 400$$

$$\text{Για } P_2 = 400 \text{ η προσφερόμενη ποσότητα είναι: } Q_{S2} = -400 + 4 \cdot 400 = 1200$$

$$E_s = \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} \cdot \frac{P_1}{Q_1} = \frac{1200 - 400}{400 - 200} \cdot \frac{200}{400} = 2 > 1, \text{ δηλαδή η προσφορά είναι ελαστική.}$$

Τις απαντήσεις επιμελήθηκαν οι οικονομολόγοι:
Αριστείδης Νότης / Μέλος του Κεντρικού Δ.Σ. της Ένωσης Οικονομολόγων
 Εκπαιδευτικών & Αρχισυντάκτης του περιοδικού ΞΕΝΟΦΩΝ
Άγγελος Νότης / Καθηγητής οικονομικών στην Σχολή Μωραΐτη
 Επιστημονικοί συνεργάτες του www.aoth.edu.gr